

BOG

NOGENLUNDE PÅ STØRRELSE MED UNIVERSET (/BOEGER/NOGENLUNDE-PA-STORRELSE-MED-UNIVERSET)

Af Jón Kalman Stefánsson (/forfattere/jon-kalman-stefansson) (2017)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?FRAGMENT=CONTENT&SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?fragment=content&search_block_form=870970-)

BASIS%3A53029418)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet&title=Nogenlunde+p%C3%A5+st%C3%B8rrelse+med+universet)

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet&status=Nogenlunde+p%C3%A5+st%C3%B8rrelse+med+universet)

[u=https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-](https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet)

[url=https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-](https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet)

[storrelse-med-universet&title=Nogenlunde på størrelse med](https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet)

[universet&status=Nogenlunde på størrelse med](https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet)

Vinden, lavaen og evigheden. Et højstemt værk om livet og døden og alt det, som til sidst presses sammen til en

bindestreg mellem de to årstal på en gravsten.

[universet\)](https://litteratursiden.dk/boeger/nogenlunde-pa-storrelse-med-universet)

TAGS:

[FAR-SØN FORHOLDET \(/TAXONOMY/TERM/3011\)](#)

[KÆRLIGHED \(/TAXONOMY/TERM/41\)](#)

[MÆND \(/TAXONOMY/TERM/13727\)](#)

[NATUREN \(/TAXONOMY/TERM/7605\)](#)

[POESI \(/TAXONOMY/TERM/8492\)](#)

[VENSKAB \(/TAXONOMY/TERM/11167\)](#)

ANMELDELSE

(/users/preben-b-christensen)

Af Preben B. Christensen (/users/preben-b-christensen)

Skribent

07 mar.17

Vinden, lavaen og evigheden. Et højstemt værk om livet og døden og alt det, som til sidst presses sammen til en bindestreg mellem de to årstal på en gravsten.

Når alt kommer til alt, hvad det jo gør en gang imellem, så må jeg hellere straks indrømme, at Jón Kalman Stefánsson er den islandske forfatter, der står mit hjerte nærmest. De kan komme med Sjón, Hallgrímur Helgason (<http://www.litteratursiden.dk/anmeldelser/kvinden-ved-1000-grader-af-hallgrimur-helgason>), Einar Már Guðmundsson (<http://www.litteratursiden.dk/anmeldelser/einar-mar-gudmundssons-samlede-vaerker-1981-2016>), Steinunn Sigurdardóttir (<http://www.litteratursiden.dk/anmeldelser/solskinshest-af-steinunn-sigurdardottir>) og Kristin Marja Baldursdóttir (<http://www.litteratursiden.dk/anmeldelser/karitas-uden-titel-af-kristin-marja-baldursdottir>). men når vi nu har at gøre med en mand, der har bedrevet

fortællekredsen Sommerlys og så kommer natten

(<http://www.litteratursiden.dk/anmeldelser/sommerlys-og-sa-kommer-natten-af-jon-kalman-stefansson>), så må jeg bøje mig.

Jón Kalman Stefánssons nyeste opus hedder 'Nogenlunde på størrelse med universet'. Og det er en slags ledsager eller uddyber til romanen 'Fisk har ingen fødder'. Og det er både en slægts- og en erindringshistorie. I tid spænder den over 100 år. Vi skal til Keflavik, ikke lufthavnen eller den forladte, amerikanske militærbase, men det lille fiskerleje, som alle bare kører forbi på vej til eller fra lufthavnen. Men nu er det jo også Islands mørkeste sted, som den første islandske præsident, Sveinn Björnsson, udtrykte det i 1944.

I Keflavik er der kun tre verdenshjørner, vinden, havet og evigheden, hed det i 'Fisk har ingen fødder', det er i 'Nogenlunde på størrelse med universet' blevet til vinden, lavaen og evigheden. Og det er såmænd her, Jón Kalman Stefánsson voksede op. Ari hedder han i romanen. Han flyttede hertil som 12-årig i 70'erne, sammen med sin far, Jakob, og sin stedmor. Han forlod stedet igen i midten af 80'erne, sammen med en ven, en lidt mystisk, navnløs fortæller(stemme). Ari tog til Reykjavik, han blev gift med Tora, de fik et par børn – og snart fik han nok. "*Behøver du at smaske*", sagde han en morgen og stak af til København. Men der var nu også noget med en anden kvinde. Måske burde det være muligt at elske to på samme tid.

Men nu er han hjemme igen. Succesen i København med "*tåbelige Ti gode rådbøger*" smiler de lidt overbærende ad i Island. Aris far er døende. Noget skal forsones, mere skal samles op, slægtens historie skal stykkes bedre sammen. Hvorfor var det, at der aldrig blev talt om hans døde mor? Hvad står der i de ulæste breve fra stedmoren? Og er faren til andet end druk, tobak og Megas-musik (Islands svar på Elvis Presley og Bob Dylan).

"Den som ikke kender sin fortid, eller vil kendes ved den, vil miste sig selv i fremtiden", siger han. Og vi skal tilbage til fortiden, til bedsteforældrene i en fjord på Østkysten, den stoute fisker Oddur og hans sværmeriske hustru Margret, Oddur, som reddede fiskervennen Tryggvi, da han ville svømme til månen, som spejlede sig i det iskolde hav, og Margret, som fik sans for himlens stjerner sammen med rektor Torkel, men som også mistede digtersønnen Tordur og derfor skrev et brev til Forfatteren Gunnar Gunnarsson - og fik en hilsen tilbage.

Og således præsenteres vi for et sigende antal episoder i en broget familiehistorie, og i Islands historie, fra før i Nordfjord og Østfjordene over Reykjavik i 60'erne til Keflavik i 80'erne og altså nu. Det handler om længsel og drømme, om svigt og tab og om tidens musikalske og litterære stemmer. Og vi får også lige et par kommentarer til finanskrisen og krigen om fiskekvoterne.

Og det hele er stykket sammen af Jón Kalman Stefánsson til et højstemt værk om livet og døden, en meditation over alt det, som til sidst presses sammen til en bindestreg mellem de to årstal på en gravsten. Og det er en roman, om end prosaen er afstemt med en dyb, poetisk tone. Det er en eksistentiel historie, hvor digtekunsten gennemlyser og afslører uretfærdigheden og livsløgnen.

Livet vokser frem af ord, derfor skal vi fortsætte med at digte, på den måde kan vi holde døden på afstand – for nu at blive i hans stil og ånd. Eller rettere: jeg savner lidt af den skævvredne humor, som gjorde 'Sommerlys og så kommer natten' til en unik læseoplevelse.

'Fisk har ingen fødder' og 'Nogenlunde på størrelse med universet' en stor hyldest til to af de forne forfattere i islandsk litteratur, nemlig Halldór Laxness (<http://www.litteratursiden.dk/analyser/laxness-halldor>) og Gunnar Gunnarsson.

Læs romanerne langsomt og læs dem gerne igen.